



Szanowni Państwo, Dyrektorzy, Nauczyciele!

Przed nami praktycznie końcówka roku szkolnego. Finisz ten zapowiada na wstępie kwietniowy egzamin gimnazjalny, a kończy kwitnienie kasztanów – oznaka zbliżającej się matury. Egzamin to ważne wydarzenie w życiu szkoły, ale przede wszystkim w życiu młodych ludzi, którzy niecierpliwie oczekują na wynik. Od niego wszakże będą zależeć dalsze ich losy, choć przecież ich nie przesądzają. W dodatku „czy to od razu wiadomo do czego człowiek jest przeznaczony?”. Słowa te, notabene tytułowego bohatera filmu „Jańcio Wodnik”, niech będą antidotum na wszechogarniający praktycyzm i odkryją szeroką perspektywę uczenia się przez całe życie dla nas wszystkich. Koniec jest jednocześnie impulsem dla nauczycieli do sprawdzania wiedzy i umiejętności uczniowskich, podejmowania działań zmierzających do podsumowań w zakresie oceniania. One zawsze budzą emocje, dlatego przypominamy o zapewnieniu jakości procesu w oparciu o wypracowane standardy WSO i PSO.

Czerwiec to także czas wyjazdów i wycieczek. Właśnie im poświęcamy uwagę w artykule pt. *Bezpieczeństwo wycieczek szkolnych*. To swoistego rodzaju kompendium wiedzy dla wszystkich organizatorów i opiekunów szkolnych wyjazdów, stojących na straży bezpieczeństwa powierzonych im, na ten beztrudny czas, dzieci. Przy tej okazji przypominamy także o konieczności uwrażliwienia rodziców na wypoczynek wakacyjny, zwłaszcza sprawdzenia jego legalności, poświadczony wpisem do bazy dokonany przez organizatora na stronie MEN. Wpis taki gwarantuje spełnienie wymagań ministerstwa w zakresie bezpieczeństwa i jakości wypoczynku i jest obowiązkowy.

Na zbliżający się czas wakacji pozostaje mi życzyć Wam i Waszym Uczniom udanego zakończenia roku szkolnego, dobrego, a więc bezpiecznego wypoczynku i zasłużonego spokoju. Wszak od września funkcjonujemy już w nowej rzeczywistości szkolnej.

*Małgorzata Rauch*  
Podkarpacki Kurator Oświaty

## Bezpieczeństwo wycieczek szkolnych

**Zapewnienie opieki i bezpieczeństwa małoletnim uczestnikom wycieczek szkolnych uwarunkowane jest niezaprzeczalnie właściwą ich organizacją, doбором opiekunów oraz przestrzeganiem przez wszystkich biorących udział w wycieczce zasad unikania zagrożeń dla zdrowia, życia czy utraty mienia.**

Przed wyjazdem należy zadbać o sprawdzenie stanu technicznego autokaru, którym uczestnicy wycieczki będą się przemieszczać. W celu zapewnienia sprawności i gwarancji, że takie sprawdzenie będzie wykonane w pożądanym przez szkołę terminie warto wyprzedzająco, chociaż o kilka dni, zgłosić Policji dzień i godzinę planowanego odjazdu autokaru. Nie należy czekać z tym na ostatnią chwilę.

W 2016 r. na terenie województwa podkarpackiego funkcjonariusze Policji przeprowadzili 434 kontrole autobusów związanych z ujawnionymi wykroczeniami w ruchu drogowym (z wyłączeniem naruszeń w transporcie drogowym). Dotyczyły one interwencji podejmowanych w związku z ujawnionym wykroczeniem przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, a nie rutynowych/statycznych kontroli, w których ujawniono jedynie porządkowe naruszenia lub nie ujawniono żadnych nieprawidłowości. W wyniku przedmiotowych kontroli nałożono 375 mandatów karnych, zastosowano 42 pouczenia oraz sporządzono 16 wniosków o ukaranie do sądu.

Policjanci są również uprawnieni do przeprowadzenia

badania kierującego autokarem w celu sprawdzenia jego stanu trzeźwości. Badaniu takiemu może być również poddany kierownik/opiekun wycieczki w przypadku uzasadnionego podejrzenia, że może znajdować się w stanie po spożyciu alkoholu.

Jednym z problemów, który może pojawić się na wycieczce szkolnej jest spożywanie alkoholu przez uczniów. Przyczyny sięgnięcia po alkohol (wpływ grupy, problemy z samooceną, problemy szkolne i rodzinne) często łączą się ze sobą. Zapoznanie uczestników wycieczki z jej regulaminem zawierającym m.in. zapis dotyczący zakazu posiadania alkoholu (i innych używek) wraz z konsekwencjami, da im pełną świadomość rodzaju działania interwencyjnego w czasie wycieczki, kiedy zakaz ten zostanie złamany.

Zgodnie z zapisem art. 4 § 1 *Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich* używanie alkoholu jest uznawane jako jedna z okoliczności, która świadczy o demoralizacji nieletniego<sup>1</sup>. Przy ocenie zachowania należy wziąć

<sup>1</sup> Zgodnie z art. 1§1 i 2 pkt 1 *Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich* nieletni jest to osoba w zakresie:

1/ zapobiegania i zwalczania demoralizacji – która nie ukończyła 18 lat,  
2/ postępowania w sprawach o czyny karalne – która dopuściła się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale nie ukończyła 17 lat,  
3/ wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych – względem której środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nią 21 lat.

Inne okoliczności świadczące o demoralizacji nieletniego w myśl art.4 §1 *Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich* to naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego,

pod uwagę czy takie przypadki miały miejsce wcześniej, bowiem jednorazowe użycie alkoholu będzie zachowaniem niepokojącym, ale nie świadczącym o demoralizacji, może wskazywać na zagrożenie demoralizacją. W tym przypadku istotny jest również wiek ucznia (im młodsze dziecko, tym zachowanie jest jeszcze bardziej niepokojące), posiadane informacje o jego postępowaniu na co dzień oraz o innych, negatywnych symptomach, które w połączeniu z faktem sięgnięcia po alkohol mogą dawać obraz dziecka z tzw. problemem, wymagającym interwencji sądu rodzinnego.

Jeżeli kierownik/opiekun wycieczki podejrzewałby, że uczeń posiada w bagażu alkohol, nie może dokonać przeszukania. Jest to czynność należąca do Policji. W takim przypadku kierownik (w obecności opiekuna) ma jedynie prawo polecić uczniowi, aby pokazał im zawartość bagażu.

Picie alkoholu przez dzieci wymaga wyjaśnienia, w jaki sposób weszły one w jego posiadanie. Powiadomienie Policji o tym fakcie warunkuje podjęcie czynności w celu ustalenia czy są podstawy do wszczęcia postępowania o przestępstwo sprzedaży lub podawania napojów alkoholowych w wypadkach, kiedy jest to zabronione oraz rozpijania małoletniego.

Kwestia przeprowadzenia badań na zawartość alkoholu w organizmie nieletnich nie podlega dyskusji w przypadku, kiedy nieletni jest podejrzany o popełnienie czynu karalnego<sup>2</sup> lub czynu zabronionego będącego wykroczeniem w stanie po spożyciu alkoholu. Sam fakt ujawnienia nieletniego pod wpływem alkoholu jako symptomu, który może świadczyć o zagrożeniu demoralizacją, nie daje podstaw prawnych do przeprowadzenia takiego badania. Biorąc jednak pod uwagę dobro dziecka, szczególnie w przypadku prowadzonych przez Policję czynności w kierunku zaistnienia przestępstwa sprzedaży lub podawania napojów alkoholowych w wypadkach, kiedy jest to zabronione i rozpijania małoletniego, przeprowadzenie takiego badania leży w interesie dziecka, a sporządzony protokół z badania będzie ważnym dowodem w sądzie.

Popełnienie czynu karalnego ściganego z urzędu<sup>3</sup> przez nieletniego ucznia w czasie wycieczki szkolnej pociąga za sobą prawny obowiązek niezwłocznego zawiadomienia o tym sądu rodzinnego lub Policji (art. 4 § 3 *Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich*) – niezwłocznie, czyli najszybciej jak to możliwe. W trakcie wycieczki

---

systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie innych środków (niż alkohol) w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych.

<sup>2</sup> Zgodnie z art. 1§2 pkt 2 *Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich* przez czyn karalny rozumie się czyn zabroniony przez ustawę jako przestępstwo lub przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone w art. 50a, 51, 69, 74, 76, 85, 87, 119, 122, 124, 133 lub 143 *Kodeksu Wykroczeń*.

<sup>3</sup> Przez pojęcie „ścigane z urzędu” należy rozumieć sytuacje, w której po otrzymaniu wiadomości o popełnieniu takiego czynu Policja wszczyna postępowanie z własnej inicjatywy, niezależnie od woli pokrzywdzonego, a nawet wbrew jego woli.

szkolnej instytucją tą najczęściej będzie Policja. Wyżej wymieniony artykuł mówi również o konieczności podjęcia w takich przypadkach czynności niecierpiących zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu. Do czynów ściganych z urzędu należą np. udział w bójce lub pobiciu, doprowadzenie małoletniego poniżej lat 15 do obcowania płciowego lub poddania się innej czynności seksualnej, kradzież, rozbój, wymuszenie rozbójnicze.

Niedopełnienie obowiązku prawnego przez funkcjonariusza publicznego, którym jest nauczyciel, może pociągać za sobą odpowiedzialność karną.

W przypadku, kiedy nieletni uczeń popełni czyn ścigany z oskarżenia prywatnego (np. naruszenie nietykalności cielesnej, zniesławienie, zniewaga) lub ściganego na wniosek (np. zniszczenie lub uszkodzenie cudzej rzeczy, groźba karalna) szkoła ma społeczny obowiązek zawiadomienia sądu rodzinnego lub Policji. W tych kategoriach czynów ważna jest wola osoby pokrzywdzonej do ścigania sprawcy (w przypadku małoletniego pokrzywdzonego poprzez złożenie przez jego przedstawiciela ustawowego lub przez osobę, pod której stałą opieką małoletni pozostaje skargi lub wniosku do protokołu o ściganie sprawcy). W sytuacji braku takiej woli szkoła może poinformować sąd rodzinny lub Policję o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z oskarżenia prywatnego lub ściganego na wniosek, który to nieletni swoim zachowaniem wykazuje symptomy mogące świadczyć o demoralizacji lub o zagrożeniu demoralizacją.

W czasie wycieczki „szkoła”, o której mówią zapisy prawa, jest reprezentowana przez kierownika wycieczki i nauczycieli – opiekunów. Do nich będzie należało podejmowanie decyzji i wykonanie czynności w związku z zaistnieniem zdarzenia, które takiej interwencji będzie wymagało. Zasadnym jest, aby procedura postępowania w czasie wycieczki szkolnej, w sytuacji np. spożycia alkoholu przez uczniów czy popełnienia przez któregoś z nich czynu karalnego, stanowiła element szkolnych procedur współpracy szkół z Policją w sytuacji zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją. Teoretyczne „przepracowanie” wcześniej przygotowanego algorytmu postępowania w przypadkach wymagających interwencji, z wyszczególnionymi punktami dotyczącymi zasad postępowania tj. udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej, wezwania pogotowia, poinformowania dyrektora szkoły, rodziców uczniów, powiadomienia Policji itd., ma istotne znaczenie dla prawidłowości zachowania w czasie wycieczki, dostarcza potrzebnej wiedzy w zakresie działań niezbędnych i pożądaných w danej, konkretnej sytuacji.

Opracowała: podinspektor Alina Pieniążek  
ekspert Wydziału Prewencji  
Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie



*Podniesienie jakości kształcenia zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych poprzez angażowanie pracodawców w proces dostosowania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy – to jeden z pięciu podstawowych kierunków realizacji przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2016/2017.*

W nawiązaniu do powyższego w „MERITUM” prezentujemy, jako przykład dobrych praktyk, działania trzech podkarpackich szkół ponadgimnazjalnych kształcących w zawodach, które jako jedyne z województwa podkarpackiego zdobyły tytuł finalisty w Ogólnopolskim Konkursie *Szkoła zawodowa najwyższej jakości* w 2016 r. Celem Konkursu było wyłonienie i promowanie najlepszych praktyk zawodowych w zakresie zapewnienia jakości kształcenia. Wśród 86 szkół uczestniczących w Konkursie w roku szkolnym 2015/2016 z Podkarpacia miano finalisty i tytuł *Szkoły Zawodowej Najwyższej Jakości* zdobyły:

<i>Szkoła Zawodowa Najwyższej Jakości – finaliści z województwa podkarpackiego</i>		
Nazwa i adres szkoły	Obszar praktyki	Tytuł praktyki
Zespół Szkół nr 1 im. Karola Adamieckiego w Sanoku, ul. Jana III Sobieskiego 23	Planowanie rozwoju szkoły	Pokaz Umiejętności Zawodowych zdobywanych w Zespole Szkół nr 1 w Sanoku
Zespół Szkół Zakładu Doskonalenia Zawodowego im. Tadeusza Kościuszki w Rzeszowie, Al. Józefa Piłsudskiego 2	Współpraca z otoczeniem szkoły, w tym z pracodawcami	Podkarpacki Turniej Budowlany w Zespole Szkół ZDZ w Rzeszowie
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Jana Szczepanika w Krośnie, ul. Podkarpacka 16	Zaspokajanie indywidualnych potrzeb uczniów	Koło Modelek „GRACJA”

W bieżącym numerze „MERITUM” przedstawiamy opis kształcenia zawodowego w Zespole Szkół nr 1 im. Karola Adamieckiego w Sanoku. W następnych miesiącach zaprezentujemy dobre praktyki z kolejnych ww. *Szkół Zawodowych Najwyższej Jakości* z Podkarpacia.

## Zespół Szkół nr 1 im. Karola Adamieckiego w Sanoku *Szkołą Zawodową Najwyższej Jakości*

**Z**espół Szkół nr 1 im. Karola Adamieckiego w Sanoku to szkoła zawodowa, która od ponad 90 lat edukuje kadry dla potrzeb rynków pracy. Obecnie kształci w zawodach: **technik ekonomista, technik hotelarstwa, technik logistyk, technik żywienia i usług gastronomicznych. Zapewnia uczniom wykształcenie ogólne i zawodowe na najwyższym poziomie, co potwierdzają wyniki egzaminów maturalnych i zawodowych oraz Edukacyjna Wartość Dodana.**

Starania szkoły zostały uhonorowane 2-krotnym nadaniem tytułu *Szkoła zawodowa najwyższej jakości*.

W ten sposób doceniono projekt *Pokaz Umiejętności Zawodowych* oraz projekt *Akademia Preorientacji Zawodowej*.

*Pokaz Umiejętności Zawodowych* organizowany jest w szkole od 2006 r. i ma na celu:

- zaprezentowanie umiejętności zdobytych przez uczniów w formie praktycznych pokazów zawodowych,
- prezentację gotowych wyrobów oraz usług świadczonych przez uczniów,
- umożliwienie gimnazjalistom poznania własnych predyspozycji zawodowych,
- ułatwienie gimnazjalistom wyboru dalszej kariery edukacyjnej,

- zachęcenie gimnazjalistów do wyboru kształcenia w szkole zawodowej,
- umożliwienie pracodawcom wyboru kandydatów do pracy.

Osiągnięte rezultaty są trwałe i widoczne w wyborach uczniów gimnazjów oraz w stale rosnącej ilości ofert pracy dla absolwentów, kierowanych bezpośrednio do szkoły. Z roku na rok wzrasta liczba chętnych do zdobywania zawodów oferowanych przez szkołę, i co szczególnie ważne, Zespół Szkół nr 1 wskazywany jest przez gimnazjalistów jako szkoła pierwszego wyboru. Dzięki pokazowi szkoła postrzegana jest w środowisku lokalnym jako placówka z nowoczesną bazą techno-dydaktyczną, profesjonalną kadrą nauczycielską, kształcąca poszukiwanych przez rynek pracy pracowników.

*Akademia Preorientacji Zawodowej* funkcjonuje w Zespole Szkół nr 1 w Sanoku od 2010 r. Skierowana jest do rodziców i uczniów gimnazjów i szkół podstawowych. Umożliwia uczestnictwo w bezpłatnych zajęciach prowadzonych przez uczniów i nauczycieli przedmiotów zawodowych, w tym doradców zawodowych.

Największym powodzeniem wśród młodzieży cieszą się warsztaty:

- *Shake it show – akademia młodego barmana,*
- *Z hotelem na ty – akademia młodego hotelarza,*
- *Jedz zdrowo, żyj kolorowo – akademia młodego kucharza,*
- *Kosmiczna logistyka i ekonomia – akademia młodego logistyka i ekonomisty.*

Prowadzą je uczniowie ZS nr 1, którzy angażują młodsze koleżanki i kolegów do prostych zadań zawodowych. Rodzice zaś najchętniej wybierają prezentację: *Jak pomóc dziecku w dokonaniu życiowego wyboru?* oraz szkolenia w ramach *Akademii zdrowia dla dzieci i rodziców.*

Zespół Szkół nr 1 w Sanoku stale podejmuje różnorodne działania mające na celu podwyższenie jakości kształcenia, w tym zawodowego. Korzysta z sugestii pracodawców poszerzając ofertę kształcenia o wiedzę i umiejętności pożądaną na lokalnym rynku pracy. Cenione przez pracodawców są w szczególności organizowane kursy, dające dodatkowe kwalifikacje zawodowe: barman, barista, carving, fleur, animacja czasu wolnego, obsługa wózków widłowych, organizacja i bezpieczeństwo imprez masowych, obsługa nowoczesnych systemów fiskalnych, e-księgowość w małej firmie.

Od 2017 r., po przeprowadzeniu diagnozy potrzeb pracodawców, szkoła wprowadza dodatkowe zajęcia realizowane w formie specjalizacji zawodowych:

- w technikum ekonomicznym – specjalista ds. rachunkowości i podatków oraz obsługa osoby publicznej,
- w technikum hotelarskim – organizator imprez okolicznościowych, turystycznych i czasu wolnego,
- w technikum logistycznym – menedżer imprez masowych,
- w technikum żywienia specjalista ds. dietytyki oraz cukiernictwo artystyczne.

Specjalizacje będą realizowane jako innowacje pedagogiczne w oparciu o autorskie programy opracowane przez nauczycieli Zespołu Szkół nr 1.

Od 2014 r. w szkole działa firma symulacyjna, zrzeszona w centrali firm symulacyjnych Censym, która służy między innymi do prowadzenia zajęć dodatkowych dla technika ekonomisty. Uczniowie prowadzą własny e-biznes, realizując transakcje kupna, sprzedaży, obsługę fiskalną i bankową, uczą się prowadzenia rachunkowości małych firm.

Corocznie, w ramach projektów dotowanych ze środków Unii Europejskiej, szkoła organizuje zagraniczne i krajowe staże zawodowe. Młodzież wszystkich kierunków wyjeżdża do Wielkiej Brytanii, Włoch, Irlandii i Słowacji na miesięczne praktyki zawodowe lub odbywa płatny staż wakacyjny u pracodawców.

Na terenie szkoły działa Stowarzyszenie *Sanocki Ekonomik*, które jako organizacja pożytku publicznego, pozyskuje środki z różnych źródeł przeznaczając je m.in. na stypendia naukowe, dofinansowanie udziału w konkursach i olimpiadach, pisze projekty pozyskując środki zewnętrzne do działań służących rozwojowi szkoły.

Szkoła ma stałe i dobre kontakty z lokalnymi pracodawcami, z którymi współpracuje w organizacji praktyk zawodowych i staży finansowanych ze środków Unii Europejskiej, konsultuje programy praktyk, kursów, specjalizacji zawodowych. Pracodawcy są zapraszani na targi i pokazy umiejętności zawodowych, natomiast szkoła wspiera organizowane przez pracodawców przedsięwzięcia przez angażowanie do tych działań uczniów. Jest to doskonała okazja do zaprezentowania swoich kompetencji w środowisku.

Absolwenci Zespołu Szkół nr 1 w Sanoku są cenięni przez pracodawców, o czym świadczą liczne oferty pracy składane bezpośrednio w szkole.

Opracowała: Maria Pospolita  
Dyrektor Zespołu Szkół nr 1 w Sanoku